

HRVATSKI

glasnik

Godina XIX, broj 19

7. svibnja 2009.

cijena 100 Ft

Foto: Stipan Balatinac

Bački galop u Baji

Komentar

Lijepa administracija ili stvarni učinak

Statistika je vrlo lijepa, osobito kada nas stavlja na čelo raznih ljestvica, a mi Hrvati smo iza Cigana i Nijemaca dospjeli na treće mjesto prema broju predanih molbâ za dodatnu potporu. Tri naše podravške samouprave (Daranj, Šomodska hrvatska samouprava i Bojevo) ostvarile su najviše bodova u konkurenciji čak 1712 manjinskih samouprava, i to jedna sa stopostotnih bodova, a druge dvije sa 95, odnosno 93 boda, što je uistinu pohvalno. One su se barem potrudile, i tu nema mjesta razglabanju je li ovakav način financiranja dobar, pravedan i realan, ili nije. Doista, nije bilo u redu da sve manjinske samouprave dobivaju jednako, bile one više ili manje aktivne, kao što je to bilo prije, ali me teško može zadovoljiti tvrdnja da je na ovaj način nagrađen učinak. Na nedavnoj tiskovnoj konferenciji Državni tajnik za nacionalnu politiku Ureda premijera ističe učinkovitost novog sustava financiranja.

Ako je riječ o lijepo administriranim odlukama mjesnih i područnih samouprava, onda je ta tvrdnja na mjestu. Ipak mislim da se učinkovitost rada manjinskih samouprava ne može mjeriti brojem odluka, nego njihovim ostvarenjem. I sam znam za primjere manjinskih samouprava koje osim jedne ili dvije godišnje priredbe nisu ništa ostvarile u prošloj godini, ali su upravo zbog vrlo lijepe administracije došle do iste potpore kao one koje čine i ostvaruju znatno više. Pitanje je koliko je onda realan ovakav način financiranja.

Obrascem molbenice traže se razni poticaji i odluke hrvatske manjinske samouprave, ali ne i njihovo izvršenje. Možda bi se pri ocjenjivanju i ono više trebalo uzeti u obzir. Primjerice svake godine možemo potaknuti da se pokrene nastava hrvatskoga jezika u mjesnoj školi, ali se ona – budući da nema stvarnu osnovu – neće, niti može ostvariti. Odluka je na broju, a učinka nema. Po tome se ne može mjeriti. Postavlja se pitanje je li odluka sama sebi cilj i svrha, ili samo sredstvo i put za ostvarivanje određenih ciljeva. Situacija je drukčija od mjesta do mjesta, pa se ni učinci ne mogu uspoređivati. Ono što u jednim, kod jednih već postoji, drugi neće nikada ostvariti. Ono što je za neke vrlo važno, u drugim je nebitno, i slično. Stoga se ja ne bih složio da je novouvedeni sustav diferenciranog financiranja ujedno i odraz učinka. Može biti, ali i ne mora. Neke manjinske samouprave u malim naseljima uistinu su se potrudile, pa su i nagrađene dodatnom potporom, a da neki od pravih manjinskih središta nisu dobili ništa, čak ni molbe nisu predali. Za to ne može biti opravdanja čak ni onda ako je po mišljenju nekih riječ o lošem sustavu, te da je ispod časti ovakav način natjecanja. Jer mi se u svakom slučaju trebamo koristiti mogućnostima, ali to ne znači da sustav koji nam ne odgovara moramo bezuvjetno prihvatiti, da ne možemo tražiti njegovu izmjenu ili dopunu.

I još jedna stvar, kako se vidi, okvirni iznos za potporu mjesnim i područnim manjinskim samoupravama nije povećan, nego je riječ samo o preraspodjeli postojećih sredstava, kojom se onda sugerira dodjela diferencirane, dodatne potpore.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Javnost ima pravo znati. Javna glasila trebaju imati slobodu mišljenja u najširem smislu te riječi. Jedan je to od temeljnih polazišta pojma slobode glasila, medija. Dragi čitatelji, ne znam je li znate kako se 3. svibnja obilježava Svjetski dan slobode medija. Što bi trebao biti značaj toga dana?

Valjda podsjetiti sve one koji imaju potrebu autokratskog, samovladarskog ponašanja kako je jedna od osnovnih tekovina demokratskog društva sloboda informiranja. Jer sloboda mišljenja i izražavanja temelj je zdravoga društva; tu slobodu proglašavaju ustavni akti, deklaracije i konvencije. Ako mi sami nismo svjesni koliko je sloboda medija važna za društveni, gospodarski, kulturni i politički razvoj, onda svoju zajednicu vodimo u krivome smjeru. A kako trenutna gospodarska kriza i recesija utječu na slobodu medija? Primjerice ovih sam dana čula kako je visoka vladina službenica jezgrovito rekla komentirajući smanjeni proračun manjinskih tjednika za više od 20% kako se to može premostiti. Kako!? Ne znamo je li ona svjesna kako je time svakom Hrvatu u Mađarskoj više od 20% smanjeno demokratsko pravo informiranja na materinskom jeziku. Tako je izdavač Hrvatskoga glasnika Croatica Kft. u 2007. godini za 52 broja, tjednika Hrvata u Mađarskoj, dobio potporu u iznosu od 31 033 852 Ft, 2008. za 52 broja potporu u iznosu od 38 845 000 Ft, a u 2009. godini za razdoblje od ožujka do prosinca, dakle za deset mjeseci dobio je potporu od 26 462 824 Ft. Zašto pišem ove brojke? Zato što javnost ima pravo i to znati, a ovih sam dana čula kako svatko barata nekim drugim brojkama u kuloarima, pa se i naglašava kako su upravo Hrvati dobili najviše od svih manjina, da drugi su Slovaci s potporom od 26 230 671 Ft, treći Nijemci s 24 669 848 Ft, pa Srbi s 21 948 752 Ft, Slovenci sa 16 873 310 Ft, te Rumunji za Foaia 13 843 149 Ft i za Cronica 13 843 149 Ft, što je zajedno za Rumunje u Mađarskoj 27 686 298. Ostale manjine nemaju tjednike, tek nabrojene, koje ih imaju već više od 60 godina, sve ostalo su periodike. Najbolje bi bilo kada ni navedene manjine ne bi imale svoje tjednike, a gledajući sadašnje stanje, postoji velika opasnost da se ovakvom politikom ubrzo i ova misao ostvari. Ovdje nemojmo

smetnuti s uma da uglavnom navedene manjinske zajednice imaju svoje ustanove, škole, muzeje, zavode, odmarališta, zavičajne kuće, dokumentacijska središta, izdavačke kuće... Ostale manjine to nemaju. Jer nisu sve manjine u Mađarskoj niti brojčano niti intelektualno dovoljno sna-

žne, niti se sve na isti način organiziraju. Kada se opravdava manjak novaca, onda se pri objašnjenju često prešućuju upravo te činjenice i ide se crtom uravnilovke, podjednake razdiobe. Sve skupa stavlja se u jedan šešir iz kojega je teško neupućenom promatraču bilo što iščitati. Ponegdje se pak i ne može ništa iščitati. Pa tako ni u manjinskim medijima, drugim ne tiskanim, koji se ne bave narečenim temama jer su one škakljive i zadaju mnogo posla.

Na mnogobrojnim službenim vladinim stranicama, ako je riječ o konferencijama, diferenciranim i inim potporama bilo koje vrste, sve je zabilježeno, ali nigdje nijednom riječju ne se može naći ništa napisanoga o činjenici kako je manjinski tisak dobio u 2009. godini umalo sto milijuna forinti manje nego u 2008. godini. I dok su neke manjine spominjale i spominju međunarodne tiskovne konferencije, pojedine državne skupštine i donose službene stavove, neki drugi se bore u unutarnjim suprotnostima, drugi prešutno prelaze preko narečenoga, zadovoljni i onim što im je dano. Kratko se kazuje kako i dobivenim manjinski tisak može ispunjavati svoje zadaće.

Kako pri tome imati spremnosti i odlučnosti borbe za svoje temeljno ljudsko pravo na dostojanstveni rad u skladu s pravilima profesije?

Jer danas se krše, pozivajući se i na ekonomske razloge, temeljna prava novinara, krizom se opravdava nepoštivanje temeljnih zakonskih obveza, ponižava se profesija. Poslodavci provode samovolju, sužavaju se socijalni i radni uvjeti.

Bolje obaviješteni ljudi prave bolji izbor. Otuda sloboda tiska nije luksuz, nego temelj uravnoteženog razvoja jer se kroz medij omogućava oblikovanje različitih mišljenja o vlasti i politici te pomaže stvaranju konsenzusa o gospodarskim, društvenim, kulturnim i srodnim pitanjima.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno

O iskustvima sustava diferenciranog podupiranja manjinskih samouprava

Ove je godine iz državnog proračuna za potporu mjesnim i područnim manjinskim samoupravama osigurano 1,56 milijardi forinta, što je u biti jednako lanjskom iznosu, reče uz ostalo Ferenc Gémesi, stručni državni tajnik Ureda premijera na prošlotjednoj tiskovnoj konferenciji upriličenoj u Budimpešti. Bilo je još riječi o iskustvima novog sustava financiranja uvedenog prošle godine, te o odlukama za ovu godinu. Susretu je nazočilo i nekoliko predsjednika mjesnih manjinskih samouprava.

Nisu smanjeni ni izvori namijenjeni za podupiranje manjina iz državnog proračuna. Potpora državnih manjinskih samouprava – koje se ne financiraju iz spomenutih izvora – povećana je sa 71 milijun forinta. Za sve ciljeve koje su odredili, izvori stoje na raspolaganju, reče g. Gémesi, stručni državni tajnik za nacionalnu politiku. Na tiskovnoj konferenciji, u okviru koje je prikazao diferenciranu potporu manjinskim samoupravama, reče: za dodatnu potporu natjecalo se 85

posto mjesnih i područnih manjinskih samouprava, što je dobar omjer. U drugoj godini novog sustava financiranja zamjetan je postupan rast aktivnosti manjinskih samouprava, i po broju donesenih odluka i po broju predanih molbâ. Prema diferenciranom sustavu financiranja 75% čini opća državna potpora, a 25% dodatna potpora za obavljanje javnih zadaća, što znači da je svaka mjesna manjinska samouprava za ovu godinu dobila 570,7 tisuća forinta, a svaka područna 892 tisuće forinta, za razliku od lanjske potpore u iznosu 555, odnosno 867 tisuća forinta. Tako je u travnju za obavljanje javnih zadaća raspodijeljeno 390 milijuna forinta. Time su pobijene prijašnje dvojbe, hoće li manjinske samouprave biti zainteresirane za diferenciranu dodatnu potporu. Ove se godine, od ukupno 2011 manjinskih samouprava, njih 1712 natjecalo za dodatnu potporu, što je 85%, dakle 5% više nego lani, a samo sedam samouprava moralo je naknadno dopuniti svoju dokumentaciju.

U odnosu na broj postojećih manjinskih samouprava, najviše molbâ predali su Slovenci (100%), njih slijede Bugari (95%), a najmanje su predali Srbi i Armenci. Najviše molbâ pristiglo je iz Bekeške (96%) i Komaromsko-ostrogonske (95%), a najmanje iz Jasko-nadkunske-solnočke (72%) te Zalske županije (71%). Brojčano najviše natječaja predali su Cigani (835 od 1051), Nijemci, Hrvati i Slovaci. Za razliku od prošle godine kada su među tri najuspješnija natjecatelja, s najviše dobivenih bodova, bili Cigani, Slovaci i Nijemci, ove je godine ta čast pripala Hrvatima, i to podravskima. Naime stopostotni učinak (dakle 100 bodova) ostvarila je daranjska Hrvatska samouprava, na drugome mjestu Šomodska hrvatska samouprava s 95, a na trećem Bojevo s 93 boda. Kako reče na kraju Gémesi, ispitat će uzroke zbog čega se neke manjinske samouprave nisu natjecale za diferenciranu (dodatnu) potporu. Općenito se ipak može zaključiti da su manjinske samouprave uspješno svladale poteškoće, dobro obavljaju svoje zadaće, a natječaji pokazuju stvaran učinak.

U prosjeku to znači 225 tisuća dodatne potpore, ali s maksimalnim učinkom (prema bodovanju) ta državna opća potpora u iznosu 570,7 tisuća može se i udvostručiti. S. B.

Visina diferencirane potpore hrvatskim manjinskim samoupravama

(Diferenciranu će potporu pojedine samouprave dobivati u dvije rate: prvu do 15. svibnja, a drugu do 15. kolovoza 2009. godine.)

Budimpešta: II. okrug – 329.730 Ft, III. okrug – 142.125 Ft, IV. okrug – 272.880 Ft, V. okrug – 216.030 Ft, VII. okrug – 216.030 Ft, IX. okrug – 272.880 Ft, X. okrug 216.030 Ft, XI. okrug – 227.400 Ft, XII. okrug – 130.755 Ft, XIII. okrug – 119.385 Ft, XIV. okrug – 238.770 Ft, XV. okrug – 198.975 Ft, XVI. okrug – 216.030 Ft, XVIII. okrug – 113.700 Ft, XIX. okrug – 255.825 Ft, XX. okrug – 187.605 Ft, XXII. okrug – 238.770 Ft.

Baranjska županija: Birjan – 96.645 Ft, Fok – 261.510 Ft, Križevci – 233.085 Ft, Starin – 159.180 Ft, Martinci – 312.675 Ft, Harkanj – 284.250 Ft, Hegyszénmárton – 216.030 Ft, Kašad – 159.180 Ft, Katolj – 130.755 Ft, Komlov – 238.770 Ft, Mišljen – 295.620 Ft, Kukinij – 312.675 Ft, Lančug – 272.880 Ft, Šaroš – 255.825 Ft, Mohač – 255.825 Ft, Kozar – 233.085 Ft, Narad – 204.660 Ft, Olas – 113.700 Ft, Udvar – 233.085 Ft, Pogan – 272.880 Ft, Šeljin – 415.005 Ft, Sajka – 216.030 Ft, Salanta – 227.400 Ft, Surdukinj – 130.755 Ft, Semelj – 170.550 Ft, Selurince – 335.415 Ft, Siget – 73.905 Ft, Sukit – 352.470 Ft, Vršenda – 380.895 Ft.

Bačko-kiškunska županija: Aljmaš – 358.155 Ft, Bikić – 113.700 Ft, Baja – 358.155 Ft, Bačino – 170.550 Ft, Čavolj – 420.690 Ft, Čikerija – 284.250 Ft, Dušnok – 324.045 Ft, Gara – 255.825 Ft, Santovo – 318.360 Ft, Kalača – 369.525 Ft, Kačmar – 284.250 Ft, Kečkemet – 318.360 Ft, Baškut – 375.210 Ft.

Boršodsko-abaujsko-zemplenska županija: Miškolc – 56.850 Ft. **Čongradská županija:** Segedin – 216.030 Ft.

Fejerska županija: Dunaujvaroš – 159.180 Ft, Erčin – 295.620 Ft, Stolni Biograd – 198.975 Ft.

Đursko-mošonsko-šopronska županija: Bizonja – 238.770 Ft, Umok – 301.305 Ft, Vedešin – 272.880 Ft, Kemlja – 415.005 Ft, Koljnof – 380.895 Ft, Stari Grad – 147.810 Ft, Šopron – 312.675 Ft, Šopronhorpač – 255.825 Ft, Unda – 369.525 Ft.

Peštanska županija: Andzabeg – 164.865 Ft, Bata – 181.920 Ft, Senandrija – 56.850 Ft, Tukulja – 301.305 Ft.

Šomodská županija: Barča – 397.950 Ft, Bojevo – 528.705 Ft, Daranj – 568.500 Ft, Kapošvar – 415.005 Ft, Dombol – 460.485 Ft, Lukovišće – 409.320 Ft, Potonja – 426.375 Ft, Brlobaš – 409.320 Ft, Novo Selo – 426.375 Ft, Izvar – 136.440 Ft.

Željezna županija: Bika – 142.125 Ft, Čepreg – 284.250 Ft, Gornji Četar – 301.305 Ft, Hrvatske Šice – 102.330 Ft, Hrvatski Židan – 517.335 Ft, Kiseg – 415.005 Ft, Narda – 352.470 Ft, Plajgor – 210.345 Ft, Prisika – 198.975 Ft, Petrovo Selo – 397.950 Ft, Sambotel – 272.880 Ft.

Zalska županija: Ficé haz – 85.275 Ft, Letinja – 301.305 Ft, Mlinarci – 318.360 Ft, Kerestur – 341.100 Ft, Kaniža – 284.250 Ft, Petriba – 324.045 Ft, Pustara – 216.030 Ft, Sepetnik – 176.235 Ft, Sumarton – 227.400 Ft, Serdahel – 386.580 Ft.

Hrvatske županijske samouprave: Budimpeštanska – 345.360 Ft, Baranjska – 431.700 Ft, Bačko-kiškunska – 345.360 Ft, Đursko-mošonsko-šopronska – 299.312 Ft, Šomodská – 546.820 Ft, Željezna – 345.360 Ft, Zalska – 420.188 Ft.

(www.radio.croatia.hu)

Matica hrvatska Pečuh i Hrvatski klub Augusta Šenoae srdačno Vas pozivaju na književnu tribinu 13. svibnja (srijeda) 2009. s početkom u 18 sati u Klubu (Pečuh, Ul. Tamása Eszea br. 3)

Predstavljamo:

Tomislav Žigmanov: Prid svitom

Saga o svitu koji nestaje

Gosti: autor

Helena Sablić Tomić, Dinko Šokčević

Tribinu vodi: Stjepan Blažetin

Priredbu sponzoriraju Zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj i Hrvatska državna samouprava.

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja.

Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj
3. Za hrvatsku mladež u Mađarskoj
4. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odličje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivu, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge. Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za odličje predaje se na obrascu koji možete naći na web-stranici: www.horvatok.hu. Prijedlog za dodjelu odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24., e-mail: hramouprava@chello.hu) najkasnije do 15. lipnja 2009. godine.

Poziv

Za bivše gimnazijalce koji su maturirali 1978. u budimpeštanskoj Hrvatsko-srpskoj gimnaziji, organizira se maturski sastanak u Mohaču 16. svibnja 2009. g. Razrednici su bili Marija Lastić i Borivoj Rus.

Informacije: Marija Németh-Barac

06 20 366 3449 ili na

e-mailu mohacs@tourinform.hu.

Zrinski u Međimurju i Pomurju

Serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski“ i draškovečka Osnovna škola pronašle su još jednu točku suradnje čime obogaćuju znanje svojih učenika. Zajednički projekt o traganju za prošlošću hrvatskih velikana pod naslovom „Zrinski u Međimurju i u Pomurju“ bila je poveznica nastavnika i djece dviju ustanova.

Jedanaestero draškovečkih učenika 24. travnja boravilo je u serdahelskoj osnovnoj školi, gdje su sudjelovali na satima hrvatskoga jezika i upoznali se s projektom Katarine Zrinski što su ga proveli serdahelski učenici.

Posjećivanje razreda

Margit Mirić, ravnateljica draškovečke, i Marija Tišler, ravnateljica serdahelske škole, još početkom školske godine isplanirale su zajednički projekt u povezivanju dviju ustanova, kojem je cilj da međimurski učenici upoznaju kako Hrvati u Mađarskoj čuvaju svoj jezik i kulturu, te da serdahelski učenici dobiju pomoć u učenju i vježbanju jezika. Serdahelska osnovna škola u povodu 335. obljetnice smrti Katarine Zrinski pokrenula je program preko kojeg su učenici trebali sakupljati građu o životu toga povijesnog lika, o njezinoj književnoj djelatnosti, pripremiti radove iz njezina života. Lani u studenome priređena je svečanost u čast Katarine Zrinski, a sličan je program ostvaren i onkraj Mure. Kružok povijesti draškovečke škole također je imao zadatak da traži podatke o obitelji Zrinskih i Frankopana, koji su imali svoje posjede na području Međimurja i Pomurja, te mnogo učinili za njihov razvoj.

Prilikom posjeta serdahelskoj školi draškovečki učenici sedmog razreda: Lucija Marđetko, Laura Varga, Ivana Habuš, Mateo Pantaler, Ivan Kavran, Bruno Mikec, David Balent, David Mihoci, Matija Budiša, Jasmin Poturić, Luka Repalust, s pomoću učiteljice povijesti Natalije Kalšan i pedagoginje Ružice Božić, pripremili su se s kratkim predavanjem o životu obitelji Zrinskih i Frankopana, i to pročitali na satu hrvatskoga jezika u petom razredu. Nazočili su i na hrvatskom satu u trećem razredu, gdje su se upoznivali s djecom, pomogli im u vježbanju svakodnevne komunikacije. Pogledali su u svakom razredu

radove izrađene povodom svečanosti Katarine Zrinski, posjetili školsku knjižnicu, izložbu o povijesti i materijalnoj kulturi pomurskih Hrvata, prošetali kroza selo, fotografirali spomenik Nikole Zrinskog i malo se družili sa svojim vršnjacima kroz igru florbola. Draškovečka su djeca uživala u velikim prostorijama škole, u gimnastičkoj dvorani, i rekoše da im se sve jako sviđalo i rado bi ponovno došli, kada bi bilo više vremena za druženje. Obećano im je da će još ove školske godine biti pozvani na neki prigodni program, a ravnateljica Mirić opet je nudila zajednički program za dva učenika osmog razreda. Radi se o projektu kojemu je nositelj Osnovna škola Mursko Središće, koji se odvija na tromeđi Hrvatske, Mađarske i Slovenije a projekt se zove „Mursko Središće – grad trgovišća“. Draškovečki su učenici pozvani na dvodnevno druženje, a sa sobom bi povel i dva učenika iz Serdahela kako bi imali priliku upoznati i taj dio Međimurja, te družiti se i vježbati hrvatski jezik u izvornoj sredini. Učenici će spavati kod obitelji, imat će radionice i izlete po muzejima.

Prema planovima, druženje će se nastaviti i preko ljeta, naime serdahelska Hrvatska manjinska samouprava opet će organizirati međunarodni čitalački i ekološki tabor u kojem su već sudjelovali učenici draškovečke škole. Ovaj put za tabor se natjecala i međimurska škola i dogovoreno je da će se tri dana taborovati u Serdahelu, a tri dana u Draškovcu.

Beta

Dan narodnosti u Kapošvaru

U Kapošvaru su registrirane četiri manjine: Hrvati, Nijemci, Poljaci i Romi, svaka od njih organizirano djeluje i imaju svoje manjinske samouprave. U tome šomoškom gradu već šesti put je priređen Dan narodnosti, posvećen manjinama, prilikom kojeg one predstavljaju svoju kulturu široj javnosti, te se dodjeljuju priznanja istaknutim djelatnicima manjinske zajednice. Ove je godine priredba održana 28. ožujka u Prosvjetnom središtu „Árpád Együd“, u okviru niza programa Proljetnog festivala. Na svečanoj priredbi dodijeljeno je priznanje Marku Kovaču, bivšem predsjedniku Hrvatske manjinske samouprave, odnosno predsjedniku Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva.

Od 1992. godine priređuje se Kapošvarski proljetni festival, u čijem su okviru održani koncerti, likovne izložbe, kazališne predstave, književne večeri. U te manifestacije uključuje se i hrvatska manjina toga grada, a prije šest godina potakla je priređivanje Dana narodnosti na kojem se predstavljaju tamošnje manjine. Priredba je postala tradicionalnom, pa iz godine u godinu organizacijske poslove obavlja jedna od manjinskih samouprava; ove je godine to preuzela njemačka manjina. Hrvatska manjinska samouprava u proljetne programe uključila se i kazališnom predstavom, naime pozvala je i Hrvatsko kazalište iz Pečuha.

Dan narodnosti uveličali su gosti četiriju manjina, od Hrvata nazočili su predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, konzulica, i Katja Bakija, treća konzulica, te predstavnici grada Kapošvara. Goste i nazočne manjine pozdravio je na četiri jezika dr. Tamas Heinz, parlamentarni zastupnik, i obratio se manjinama koji ondje žive, koji svojom nazočnošću i djelatnošću obogaćuju grad različitim jezicima, kulturom i običajima. Potaknuo je manjine na čuvanje svoje kulture, jer to je njihovo nasljeđe i to se dobro uklapa u zajedničku sliku grada.

Slijedila je dodjela priznanja. Predsjednici manjinskih samouprava uručili su priznanja aktivnim članovima svoje zajednice. Tibor Čuč, predsjednik kapošvarske Hrvatske manjinske samouprave, uručio je priznanje grada Marku Kovaču, bivšem predsjedniku hrvatske manjinske samouprave, koji je aktivno djelovao na svim poljima manjinske zajednice, velik je udio imao u osnivanju međunarodne udruge, u organiziranju mnogih programa, u sudjelovanju europskih projekata, u povezivanju mjesta između dvije zemlje. G. Kovača Hrvatska manjinska samouprava posebno je nagradila plaketom zahvalnicom za svoju djelatnost u organizaciji.

Dan narodnosti ne može bez folklora, pa je svaka manjina predstavila dio svoje kulture. Gledatelji su pobliže upoznali poljske, švapske, ciganske i hrvatske plesove i pjesme. Hrvatsku je kulturu prikazalo sumartonsko Kulturno-umjetničko društvo. Njegov pjevački zbor pjevao je pučke pjesme raznih hrvatskih regija, plesna skupina je izvela pomurske plesove, a tamburaši «Sumartonski lepi dečki» obradovali publiku omiljenom tam-

Uručeno je priznanje Marku Kovaču

buraškom glazbom. Kapošvarska Hrvatska manjinska samouprava početkom ove godine uspjela je osnovati mješoviti pjevački zbor s 18 članova, i redovito proba. Voditeljica je Marica Kos Arató. Dogodine će već domaći pjevački zbor nastupiti na Danu narodnosti.

Marko Kovač na svoj rođendan, naime upravo tog dana ga je imao, dobio je prekrasan poklon:

– Nisam očekivao priznanje, ali moram priznati da mi je bilo vrlo lijepo primiti. Mislim da 7–8 godina rada u gradu na manjinskom terenu urodilo je plodom, uspjeli smo okupiti Hrvate, dati o njima glasa da postoje i ondje, utemeljili su udrugu čije članstvo iz godine u godinu raste. Imali su svoje programe i mislim da to treba nastaviti. Nisam mislio prekinuti taj rad, no dobio sam takav posao zbog kojeg sam se morao odreći zastupništva u manjinskoj samoupravi, jer zakon tako određuje, ali svakako kao civil nadalje ću pomagati organizaciju, uključiti ću se u njezine programe kad god mogu jer meni to nije bio posao, nego hobi. Ja sam to s voljom radio, bilo gdje sam, bilo što radim, ne mogu zaboraviti odakle potječem, što su mi korijeni. Meni je to velika radost kada čujem hrvatsku riječ i pjesmu, to mi daje «adrenalin». Na svom poslu također ću nastojati da se uspostavi veza na tom polju s matičnom domovinom.

Beta

Obavijest

Obavješćuju se svi cijenjeni profesori i polaznici bivše Hrvatskosrpske/Srpsko-hrvatske gimnazije i Učiteljske škole da će se 27. lipnja 2009. godine s početkom u 14 sati u prostorijama obrazovne ustanove na Trgu ruža održati prvi susret nastavnika i polaznika navedenih ustanova.

Predviđeno je da se tom prilikom priredi prigodan program. Mole se zainteresirani da svoje sudjelovanje na priredbi unaprijed najave, po mogućnosti najkasnije do 15. svibnja 2009. godine na: embertibor@citromail.hu ili telefonom na: +36-30-946-4386.

Organizatori – u ograničenim okvirima, po pristizanju prijava – spremni su osigurati prenoćište za 27. lipnja u đakčkim domovima sadašnjih srpskih i hrvatskih srednjoškolskih ustanova. U svezi s ostalim, molimo zainteresirane da prate manjinske medije. Poticaj je civilnog karaktera; dobrovolji prilozi prihvaćaju se uz najave na navedenim adresama.

Poticatelji

PEČUH – U auli Hrvatske škole Miroslava Krležje (Ulica Szigeti 97) 19. svibnja s početkom u 18 sati održat će se svečani koncert, jedan od svečanih koncerata XXXII. Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku. Koncert se održava u organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje, Ogranka Matice hrvatske u Pečuhu te Hrvatskoga tamburaškog saveza u Osijeku. Nastupaju: Slavensko tamburaško društvo „Pajo Kolarić“ iz Osijeka, Tamburaški orkestar HPD „Rodoljub“ iz Virovitice, STO TD „Ferdo Livadić“ iz Sombora uz dirigentsko vodstvo Željke Grgošević, Mirne Mihalković i Anamarije Šimić. Tijekom večeri nastupaju i vokalni solisti: Vera Svoboda, J. Martinčević, M. Živković te Ženska vokalna skupina „Šokadija“. U revijalnom dijelu programa nastupa Tamburaški orkestar Hrvatske škole Miroslava Krležje što ga vodi Grga Kovač. Voditeljica programe će biti Vlasta Ramljak.

BAJA – Županijska hrvatska samouprava. Na poziv predsjednika Jose Šibalina, Vijeće Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije u utorak, 12. svibnja, u 14.30 sati u županijskome Narodnosnom domu u Baji održat će redovitu sjednicu. Na dnevnom će redu biti rasprava o prijedlogu izmjene proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2009. godinu, te razne druge aktualne teme.

Liječnik godine 2008.

FOK – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u domu kulture 10. svibnja nastupa pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom Pošteni varalica. Predstava počinje u 19 sati. U tome malom podravskom naselju 23. svibnja održava se i Dan sela. U programima sudjeluje i tamošnja Hrvatska manjinska samouprava. Kako nam reče predsjednica Ljubica Veber, na Danu sela, koji je istovremeno i Dan iseljenih Fočana, nastupit će KUD „Korijeni” iz Martinaca te plesači mjesne osnovne škole koji pohađaju Umjetničku školu „Baranja”, koja ima svoje učenike i u fočkoj školi. S djecom već dvije godine uspješno radi plesni pedagog Csaba Dani. Oni će se i ovoga puta predstaviti s Podravskim plesovima. Uz „Korijene” nastupit će i Orkestar Podravka. Istoga dana u naselju će biti otvorena izložba slika podravskog slikara iz Barča Joze Fučkara.

BUDIMPEŠTA – Budimpeštanski XVII. okrug Rákosmente ima niz gradova prijatelja među kojima je i hrvatski grad Lovran s kojim je plodna suradnja uspostavljena prije nekoliko godina. Svi gradovi prijatelji našli su se početkom travnja u Budimpešti na susretu gdje su predstavili svoju turističku ponudu u 2009. godini. Susretu su pribivala izaslanstva i turistički djelatnici gradova Gheorghenia iz Rumunjske, Lovrana iz Hrvatske, Krosno Járása iz Poljske, Balatonkeresztúra i Bodrogkeresztúra. Nizom predavanja i zanimljivih izložaba, na koje je ulaz bio slobodan, pokazali su zainteresiranima turističke vrednote spomenutih gradova. Sve je okrunjeno folklornom večeri drugoga dana druženja u sklopu koje je nastupio i Orkestar Vizin te Trio Jasen iz Pečuha. Oni su u svom više nego polusatnom programu predstavili Hrvate iz Baranje, Podravine i Bačke.

BUDIMPEŠTA – U crkvi Sv. Mihaila 10. svibnja u 17 sati bit će koncert mješovitoga pjevačkog zbora „Sv. Nikole Tavelića” iz Zagreba. Program koncerta: T. Talan: Ave, Maria; Citaro octochorda (1757. g.): Pjevaj hvale, Magdaleno; M. Leščan: Prinesi Bogu; K. Odak: Svrši stopi moje; solo: Adam Vidović, bas; Citaro octochorda (1757. g.): Isus je uskrsnuo; K. Odak: Hvali, duše moja; H. László: Jubilate Deo universa terra.

PETROVO SELO – Člani Zaklade za Petrovo Selo službeno su zbogomdali donedavnomu predsjedniku Laslu Škrapiću, čije mjesto na ovoj funkciji je priuzeo Robert Filipović. U zastupništvu sportskoga društva je delegiran u Zakladu Tamaš Haklić.

Prestizhnu titulu liječnika godine na natječaju koji već treću godinu zaredom raspisuje Zaklada „Učinimo nešto za zdravlje”, po izboru iznimmoga ocjenjivačkog suda, u 2008. godini nose tri liječnika: András Sirák iz Velence, Tibor Tóth iz Kiskunmajse i Atila Vaščan iz Pečuha.

Dr. Atila Vaščan Hrvat je rodom iz Križevaca. Otac Martinčanin, pokojna majka Križevčanka. Kada je imao jedanaest godina, 1974. godine, obitelj seli u Barču. Medicinski fakultet završio je u Pečuhu, već godinama radi u pečuškoj Dječjoj bolnici kao kirurg. Nagrada je trojici liječnika uručena sredinom veljače u Mađarskoj akademiji znanosti. Tom je prilikom posebnu nagradu dobila Državna hitna služba.

Na raspisani natječaj Zaklade „Učinimo nešto za naše zdravlje” pristiglo je više stotina pisma onih koji su željeli svoja iskustva podijeliti s drugima, te odati priznanje liječnicima koji su im pomogli u danima bolesti, i svojim znanjem i svojom humanošću, simpatijom. Osobno povjerenje i odnos liječnik–bolesnik, kako pokazuju i mnogobrojne nominacije za prestižu nagradu Astellas, temelj su humanoga društva što pridonosi i zdravlju i ozdravljenju bolesnika, ali i društvenom razvoju. Dobar odnos liječnika i pacijenta, odnos povjerenja pola je tajne uspješnog ozdravljenja. Danas se malo govori o liječenju i ozdravljenju u glasilima, tek o skandalima u zdravstvu, što nerijetko baca krivu sliku na teško i humano liječničko zvanje. Na natječaj raspisan za 2008. godinu, drugu godinu zaredom, pristiglo je više stotina nominacija. Nagradu Astellas 2007. godine utemeljila je Zaklada za zaštitu mađarskoga zdravstva radi dizanja prestiža liječničke struke. Liječnike ocjenjuju pacijenti, i nagrada je zapravo civilni poticaj. Kako se dobiva ta nagrada? Putem prijedloga tako da pacijent pošalje svoju priču putem e-maila, kojom predlaže osobu liječnika, a potom ocjenjivačko povjerenstvo u dogovoru s liječnikom tu priču stavlja na net (www.dijazorvoskert.hu), pa se putem interneta također može glasovati za liječnika godine, a konačnu odluku donosi ocjenjivački sud, (između 20-30 predloženih liječnika koji su glasovanjem dobili najviše glasova). Ocjenjivačko povjerenstvo 2008. godine činili su: András Nagy Bandó, ustavni sudac György Kolláth, olimpijka Tímea Nagy, Erzsébet Schaffer, Éva Krasznai, predsjednik Mađarske liječničke komore István Éger i Péter Siposhegyi. Odluka se donosi po strogim kriterijima, a svake godine nagrada se dodjeljuje trojima liječnicima.

Dr. Atila Vaščan, kirurg, pedijatar, sveučilišni adjunkt zaposlen je na Odjelu za kirurgiju Dječje bolnice u Pečuhu. Rođen je 1963. godine u Šeljinu. Do jedanaeste godine živio je u Križevcima, osnovnu školu završava u Barči, gimnaziju Miklósa Zrinyia u Sighetu, a 1988. diplomira na Medicinskom fakultetu u Pečuhu suma cum laude. Zapošljava se najprije u Sighetu, a potom na pečuškoj II. Klinici za kirurgiju. Od 1995. radi na Odjelu za kirurgiju pečuške Dječje bolnice. Boravio je na inozemnim specijalizacijama

(1991. u SAD-u; 1995. u Velikoj Britaniji) kako bi 1996. godine, nakon uspješnog natječaja kod Društva kirurga engleskoga kraljevstva, boravio na dvogodišnjoj specijalizaciji u Engleskoj u Dječjoj bolnici Sheffield kao dječji kirurg. Poslije uspješnoga stručnog ispita 1998. vraća se na Dječju kliniku u Pečuhu gdje i danas radi. Dr. Vaščan član je mnogih liječničkih radnih skupina i zaklada, a sveučilišni doktorski naslov (PhD) stekao je 2005. godine.

„Radi na takvom odjelu gdje bi vani uvijek mogla stajati tabla *prepuno*.” Ali ipak on uvijek za svakoga ima vremena i pažnje. Strpljiv i onda ako po stoti put postavimo isto pitanje” – tim je riječima okarakterizirala neka baka dr. Atilu Vaščana.

Naš je sugovornik već i 2007. godine bio predložen za Nagradu Astellas, i nagradu smatra posebno vrijednom jer ona govori o načinu na koji bolesnici doživljavaju liječenje. Dr. Vaščan smatra kako nagrada ne pripada njemu osobno, nego svim djelatnicima pečuške Dječje bolnice i njezinu Odjelu za kirurgiju. Raduje se činjenici kako i roditelji i djeca koja borave na klinici osjećaju liječničku skrb. Priznanje je znak, ali i upozorenje kako se dosadašnja razina mora zadržati, i to iz dana u dan.

Drži kako je temelj dobrog odnosa pacijent–liječnik iskrenost, što je značajka i dječje kirurgije. Djeca osjećaju jesmo li iskreni s njima, a također je važna iskrenost i u razgovoru s odraslima, ali osobito s djecom. Mi radimo i s dječjim pacijentima, ali i s

njihovim roditeljima. Dječja kirurgija mala je struka, ali neobično važna u liječenju djece. Već 15 godina se bavim ovim poslom, kaže za Hrvatski glasnik dr. Atila Vašćan, i to želim raditi i nadalje.

Trebamo osigurati vrijeme za komunikaciju između pacijenata i nas liječnika, dati prave informacije u pravo vrijeme, naučeno ugraditi u svakodnevni rad. Iz godine u godinu sve je teže stanje na klinikama i u bolnicama. Ovu nagradu smatram dijelom jačanja prestiža liječničkoga zvanja, o kojem tako često čujemo samo negativne stvari

Svi mi zajedno, od sestara do kolega liječnika, pridonosimo da pacijenti budu zadovoljni. Bez dobrih ljudskih odnosa na klinici ne bi bilo moguće postići ni meni kao jednom izdignutom članu dječje bolnice ovo priznanje. Ovom dobrom liječničkom i bolničkom ozračju već godinama pridonosi profesor Pinter i svi zaposlenici pečuške Dječje bolnice. S druge strane onaj tko radi s djecom, njegova je priča uvijek znatno dojmljivija nego priča liječnika koji rade s odraslima, stoga i ima mnogo nominacija sa strane upravo pacijenata djece ili njihovih roditelja i rodbine.

Do 11. godine sam živio u Križevcima, otac mi je iz Martinaca, majka Križevčanka, potom smo se preselili u Barču; imam dvije sestre; oženjen sam i imam sina, reče mi dr. Vašćan naglašavajući kako ima malo prilike za razgovor na hrvatskom jeziku. Ima dobre kontakte s kolegama kirurzima na zagrebačkoj pedijatriji i sveučilištu, te redovito sudjeluje kongresima na kojima se susreće s hrvatskim kolegama. Ima i privatnu ordinaciju u Barči, te veli kako s pacijentima Hrvatima iz Podravine razgovara hrvatski, jednako kao i s pacijentima koji dolaze iz Hrvatske u njegovu ordinaciju. Operira, bavi se znanstvenim radom, i predaje studentima na mađarskom i engleskom jeziku. Kako kaže, dječja kirurgija ima svoju posebnu

ljepotu koja se ogleda u njezinoj cjelovitosti. Liječnik operira trbušne probleme, bubrežne bolesti, urološke i još mnogo toga, te sve one anomalije i bolesti koje se kod malih pacijenta javljaju rijetko, možda jednogodišnje, dvogodišnje ili jedan put u deset godina. Stoga i svaki kirurški zahvat zahtijeva posebnu pripremu i studiju.

Zanimljivo je kako ovaj sredovječni Hrvat koji uživa visoki ugled u svojoj struci, i voli sve što je hrvatsko, tako malo zna o Hrvatima u Mađarskoj i u poistovjećivanju s hrvatstvom uglavnom nalazi sebe u ranom djetinjstvu i onome što je naučio tada. Za naš je tjednik, naravno, čuo, ali za mnogo toga drugoga i ne i sasvim mu je stran politički i društveni, institucionalni život Hrvata u Mađarskoj. Ja sam pak, davši mu uplatnicu za naš tjednik, poželjela da nas čita i da nam pomogne svojim savjetima, te da i mi njemu pomognemo u očuvanju njegovih hrvatskih korijena i čuvanju te osvješćivanju nacionalnog identiteta u dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

VII. UDVARSKO VESELJE – Hrvatska manjinska samouprava sela Udvara srdačno Vas poziva na VII. Udvarsko veselje koje će se prirediti 23. svibnja 2009. godine u mjesnom domu kulture.

Program:

10.00: Mali nogomet
15.00: Pečenje pravih „udvarskih” gibanica
18.00: Kulturni program
Nastupaju: KUD Tanac (Pečuh), KUD Marica (Salanta), Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe (Pečuh), Orkestar Orašje (Vršenda), Mješoviti pjevački zbor iz Vršende, Darinka Orčik (Santovo), Orkestar Bačka (Gara), Djeca iz Udvara, Pavo Gadanji (Novo Selo) i Andor Végh (Boja)
20.00: Bal, svira „Orašje”.

KOLJNOF – U organizaciji Hrvatske državne samouprave, njezina Odbora za kulturu i vjerska pitanja, ovogodišnje državno hrvatsko hodočašće bit će 10. svibnja u Koljnofu. U crkvi posvećenoj Crnoj Madoni sveta misa, koju će predvoditi velečasni Štefan Dumović, počinje u 11 sati. Očekuje se organizirani dolazak vjernika iz Šomođa, Gradišća i Zale.

BUDIMPEŠTA – U Svečanoj dvorani Državne knjižnice Széchenyi 8. svibnja (petak) s početkom u 15 sati bit će svečano otvorenje izložbe „Rijeka u mađarskome sjećanju” privatna kolekcija Csabe Skultétya. Na otvorenju će nazočne pozdraviti István Monok, glavni ravnatelj Državne knjižnice Széchenyi, Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske, i Giovanni Battista Campagnola, veleposlanik Republike Italije. Izložbu će otvoriti László Sólyóm, predsjednik Republike Mađarske. U okviru svečanog otvorenja je kulturni program u kojem sudjeluju: Ante Skenderović, truba, Gergely Agócs, umjetnik, Vivien Galletta i Voljen Grbac, operni solisti riječkoga Narodnog kazališta Ivan pl. Zajc, Gabriella Szentpéteri, pijanistica i Klapa Nevera. Izložba se može pogledati do 12. srpnja, od utorka do subote, između 10 i 18 sati, u izložbenom prostoru Corvina Državne knjižnice Széchenyi.

NARDA – Ovo južnogradišćansko selo od nedilje ima novu peljačicu u osobi Kristine Glavanić. Kako se je to moglo i očekivati, jedinu kandidatkinju za funkciju načelnice je izabralo 29,7% glasačev ki su i prošli na prijevremene izbore. Kako smo o tom jur pisali, donedavni načelnik Zsolt Somogyi na početku ljeta se je otpovidao svoje funkcije i tako su ispisani prijevremeni izbori. Mlada profesorica hrvatskoga i nimškoga jezika ter predsjednica mjesne Hrvatske manjinske samouprave u svojem mandatu još do dođućega ljeta more riktati posle nje rodnoga sela.

'Z ruba Jantarske cieste

(Matildi Bölcs na god)

Prokasala je u našu književnost „jantarskom cestom“ i zbudjala naše ufanje u stvarajuću, djelotvornu snagu našega naroda, pred svim ali našega jezika. Dugo smo imali ćut da na ugarskoj kiti gradišćanskih Hrvatov nima već rodovitih pupoljak, cvijeta i sáda i da se moramo zadovoljiti s ponavljanjem *Na našoj gori* (1981, do sada tri izdanja) Matije Šinkovića Cape, ki je pjevao još na zadnjem kraju Miloradićevoga jačkarnoga duha. Ali glej, odjednoč – a to nam daje ufanje i u škurim hipcima naše književnosti – se napunila ispraznjena košara božic Polihimnije i Erate lipimi dari s druge strani plota.

Za tu smo se već pobjegli da nam se je izgubila, ar je bila za nas i prepovidani sád sve do 1989. ljeta. Odjednom su na stol položili svoje dare: Lajoš Škrapić, Timea Horvat, nedavno preminuli Pavao Horvat i Ivan Horvat po novina i kalendari s obadvi strani granice, pak dva zastupniki gradišćanskohrvatske moderne Šandor Horvat, svojom štokavščinom i Matilda Bölcs u domaćoj čakavščini.

Med timi pjesniki nam jubilarica Matilda Bölcs od početka urizuje načela ponašanja za opstanak, da na *Jantarskom ciesti* moramo *Hervata pomiriti ziz Nimcom, Nimca z Ugrom. Vidit sakoga i onda kad nje nigdor ne vidi*, (a tako važno je i pomiriti Hrvata s Hrvatom), ar samo tako moremo osigurati da nas veliki kameni stvarnosti ne pomelju med šrot svojih povijesnih mekinj. To nam je sudbina, a shvatiti i posredovati osnove ponašanja za opstanak je jedan od glavnih zadać našega pjesnika, akoprem si na tako nešto književni teoretičari zafrkuju nos, ar im to duši po svrsihodnoj književnoj laži.

A protiv svakovrsne, i protiv književne laži, se je borila pjesnikinja i profesorica Matilda Bölcs. Ona se pokušava postaviti protiv svačega što je pokušavalo ugnuti istinu, svojevrsnu osebnu istinu na moto i „već istinov“ postoji sve dokle dokle se ne izgubi u sići istinov i skrsne podloga za narodni i svakidašnji žitak i svaki živi samo po svoji sebični načeli, na svoj hasan. Pitam vas, ki će si danas još zajačiti *Umrít za slobodu*, ki poufati reći uoči mogućega zasluška na Zapadu *Idu naši prik, ... aš nismo mi Ugri nismo nit Hervati / neg duše / kie se kupuju á la ruski / kie ćedu i mertve plaznit / prik ... va Esteraj*.

(Se to smi reć uoči austrijske kampanje u Bruxellesu za bankovnu pomoć za istočne zemlje?), ki segurati reći i shvatiti širinu *Dje li si znal da će te pogriz varoš ki si / ćuvál najlipšimi mislimi i sanjami?*, ki se segura u obožavanju 68 generacije pod nos rinuti za moto jedne pjesme *lotrom smo služili*. Te diboke, ćutne, bolne istinite riči, ke danas već ne cijenimo, ar je nek zimljemo za virtualni prošli svit. I u lipoti je neka tuga, i med *zadarskimi kiticami, slapi morja, u bonaci na Trgu ruža* raste zu kitice i trnje, haluga i *prsti ne dosižu do Sunca na nebu*.

I pitamo se, što je to sve skupa u današnjem svitu teške životne borbe, nij nam potrebna takova rič i pozabimo na prečišćavajuću snagu pjesničke riči. I ona nam svojim djelom poručuje *da smo oš živi*.

Jubilarica Matilda Bölcs, iz reda Berzlanović, rodom iz Židana, živi do danas u tom hrvatskom selu. Završila je „srpskohrvatsku“ gimnaziju i kroatistiku na Visokoj školi u Peticrikva. Službovala kot profesorica hrvatskoga jezika i književnosti na različni mjesti, tako i na hrvatskoj gimnaziji u Budimpešti i na Visokoj školi „Dániel Berzsenyi“ u Sambotelu.

Bavila se je literaturom i vrlo kritički gledala na gradišćanskohrvatski literarni i kulturno-duhovni razvitak. Specijalizirala se je na književno djelo Ignaca Hrvata i njegov odnos k ugarskoj literaturi. Ona sama se je pojavila u različni hrvatski i ugarski antologija, a 1992. posebnom zbirkom pjesam *Jantarska ciesta*, a 2006. skromnom, nezapaženom dvojezičnom knjižicom (*Iako sloboda – Ha(bár) a szabadság*, bila urednica književnoga časopisa *R(i)(j)(e)č* (1996–1999), priredila izbor *Antologija hrvatske književnosti* (1998, kakovoga ni bogata grana u Gradišću nima) i sudjelivala na knjigi *A Répce mente meséi és mondái* (Priče i povidajke uz Rebac, 1996), a da ni spomenemo mnogobrojne znanstvene i popularne doprinose i puno svega drugoga čega ovde ni spomenuti ne moremo, a današnji svit to i ne vidi (ili ne kani viditi).

Ki more danas tolići neutoljivu dušu? Ki more viditi u našu budućnost prez toga da se ne razdrobi na skalina sadašnjice?

Zažmiriti i pokujnuti prik vode i skupa s pjesnikinjom zamrjnati diboko potreseni *Molitvu za ćlovika, da ćlovik ustane*.

(NB)

Program Hrvatskog kazališta

10. svibnja 2009, u 19 sati, A. Karagić: Pošteni varalica, Fok

14. svibnja 2009, u 18 sati, otvaranje izložbe: Gábor Lovas, Čopor(t)-Horda galerija

14. svibnja 2009, u 19 sati, „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, premijera na mađarskom jeziku, kazališna dvorana

15. svibnja 2009, u 19 sati, „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, premijera na hrvatskom jeziku, kazališna dvorana

16. svibnja 2009, u 19 sati, „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, na mađarskom jeziku, kazališna dvorana

17. svibnja 2009, u 19 sati, „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, na hrvatskom jeziku, kazališna dvorana

18. svibnja 2009, u 19 sati, „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, na mađarskom jeziku, kazališna dvorana

19. svibnja 2009, u 18 sati, književna večer: Josip Pavičić: „Ponedjeljak ujutro“, galerija

Trenutak za pjesmu

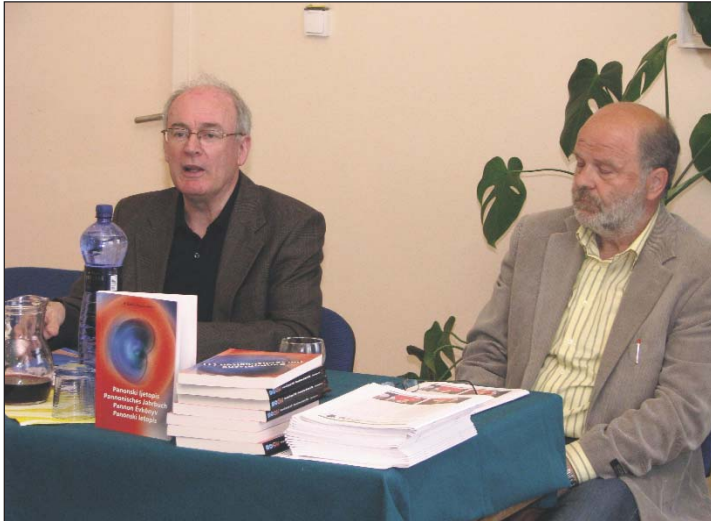
Matilda Bölcs

Židanski turam

Ako dojdeš Židan
/a Židan si rado dojdu/
prik lozie pune bukva
/iako su i lozu ur posikli/
vidit ćeš krove stare i nove
/a tice imadu rado stare/
Med njimi sidi kad bieli ka žuti
/zavisno od volje mojara/
prelupi turam židanski
/Ćut ćeš i zvone diboke/
kako zovu viču škripu
molu daju i šalju
/čega je do vridan/
Pod turmom se ide na cimator
/poljivat podnoć ali na krajnji počinak
pod njim je ćlovik nevidljiv mali
/ne more bit drugačiji/
Stalo se je kad su zvonili
turam ustavili a kašnje se pak
va njega opet doselili
/da su se ljudi razlepurili/
nad turam narasli i
siromaški prez njega ostali
A Židan /to mi moraš verovat/
prez turma- ni ćuda vridan.

„Zrcalo panonske kulture“ i u Hrvatskom Židanu

Na promociji dr. Robert Hajszan i Franjo Ostović

Druga strana prezentacije

Timea Lakotar, glavna urednica
Židanskoga glasnika

domaćem jezičnom koloritu izraziti svoje čuti, na to su dokazi i njegove pjesme, povidajke ke je on skupasabrao. Nažalost, svoje pisanje, kako smo to i ovdje čuli od njegovih sestara, nije mogao završiti, prerano ga je zatekla smrt. Po riječi nje sestre Agice Horvat, mjesna umirovljena profesorica Matilda Bölc na tom je da se čim prlje izdaje drugi dio Židanskih dičakova, pod naslovom Čizmice. Franjo Ostović, suradnik dr. Roberta Hajszana, je prešao recenziju Sanje Benković-Marković, negdašnje jezične asistentice u Borti, o Panonskoj ljetnoj knjigi, „zrcalu naše panonske kulture“. Ovom su prilikom Židanci mogli prvi put čuti i o Hrvatskom kulturnom društvu „Čakavci“,

koje je na početku ovoga ljeta i registrirano na sudu. Po riječi predsjednice Jadranke Čizmazia, njeva civilna organizacija kani biti prva u polipšavanju sela, proširenju folklorne aktivnosti, početo od dičje do odraščene grupe, izdavanju lokalnoga lista i pokretanju jezičnoga tečaja u selu. Timea Lakotar, kot glavna urednica tromisečnika, predstavila je prvi broj mjesnoga lista koji će sadržati sve informacije, aktualne visti, reportaže i vridnosti ovoga bogatoga naselja u sridnjem Gradišću. Iako u prvom broju još nije bilo, zvana pjesme, hrvatske riči, redakcijski štab je izdržljiv u tom nastojanju da Židanski glasnik čim prlje bude dvojezičan.

-Tiho-

Medijska zvijezda Péter Geszti sa svojim
suradnicima divi se šokačkim rukotvorinama

Tajedan dan kasnije za čepreškom prezentacijom, dr. Robert Hajszan, na čelu Panonskoga instituta u Pinkovcu, jur u Hrvatskom Židanu je predstavio najnovija panonska izdanja. U petak, 24. aprila, u mjesnom Staročkom domu u ime Hrvatske manjinske samouprave Hrvatskoga Židana je predsjednik, ujedno i načelnik Štefan Krizmanić, pozdravio goste i publiku ter istaknuo „ja se još spomenem da u mojem ditinstvu trojezično su govorili naši ljudi u selu, a za nje bi bila prava stvar Panonska ljetna knjiga ka je jur po petmaesti put zanimljivo štivo na četiri jeziki“. No ovput redosljed promocije knjig malo se prominio i dr. Robert Hajszan je najprlje govorio o Pjesma Ivana Horvata ki je ovde rođen ter je, po zagrebačkom profesoru Djuru Vidmaroviću, tipičan gradišćansko-hrvatski pisac seoskoga dijalekta, kako ga je on titulirao, „zvonar bez hajice“. Hajszan je naglasio da je Ivan Horvat znao na svojem

Tjedan hrvatskoga jezika, kulture i znanosti u HOŠIG-u

SIGET, ČAKOVEC – Zrinsko-frankopanski dan, koji je ujedno i Dan Međimurske županije, obilježen je 30. travnja, u spomen na dan kada su u Bečkome Novom Mjestu 1671. godine odrubljene glave hrvatskim mučenicima, velikanima Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu. Na poziv čakovečke Zrinske garde u središtu grada održana je smotra povijesnih postrojba, kojoj su nazočili kao posebni gosti pripadnici Zrínyi vitéza iz Sigeta (Szigetvár) te kadeti Hrvatskoga vojnog učilišta „Petar Zrinski” iz Zagreba. U župnoj crkvi Svetog Nikole biskupa održana je misa zadušnica za Petra Zrinskog i Frana Krstu Frankopana, na kojoj je nazočilo izaslanstvo iz Sigeta, predvođeno Jánosom Bertom. U okviru programa na Trgu Republike sve povijesne postrojbe predale prijavak međimurskom županu Josipu Posavcu. Zatim su kod ulazne kule u utvrdu Zrinskih, na mjestu gdje je postavljena spomen-ploča u čast Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, o njihovu životu govorili dopredsjednik Matice hrvatske Ogranak Čakovec Đuro Ružić i župan Josip Posavec. Podno spomen-ploče vijence su položili i predstavnici grada Sigeta. Svečanost je zaključena počasnim pozdravom gardista čakovečke Zrinske garde „Navik on živi ki zgine pošteno” i pucnjem iz gardijskog topa.

BARČA – Ponovno će prometovati Intercity Beč–Pečuh. O tome i o teškoćama u svezi s voznim redom nedavno su raspravljali predstavnici MÁV-a (Mađarske željeznice) i načelnik grada Barče Ferenc Feigli. Više naselja i putnika negodovalo je zbog nedostatka IC Beč–Pečuh, odnosno priključivanje IC Barča–Budimpešta. U malim naseljima najveći je problem loše priključivanje autobusa željezničkome voznom redu.

DARANJ – Obnovit će područnu osnovnu školu koja djeluje u okviru Podravske opće obrazovne ustanove, a održava ju Višenamjenska udruga mikroregije. U okviru tog ulaganja promijenit će građevinsku stolariju u iznosu od 20 milijuna forinti, koja je svota pribavljena preko natječaja.

GORNJI ČETAR – Osnovna škola srdačno Vas poziva na jačkarno predstavljanje gradišćansko-hrvatskih školarov GRAJAM i na predstavljanje II. CD-ploče lanjskih pobjednika na ovom natjecanju, 10. majuša, u nedilju, u 15 uri u četarski kulturni dom.

Tradicija je održavanje Tjedna hrvatskoga jezika, kulture i znanosti u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnazije i đlačkom domu u Budimpešti, stoga je i za ovu školsku godinu, od 21. do 25. travnja, osmišljen veoma raznolik i po sadržajima pozornosti vrijedan program koji je već prvog dana, 21. travnja, počeo razgovorom sa Živkom Kočiš, bivšom suradnicom Ureda hrvatskih regija u Bruxellesu, na temu: Hrvatska na pragu Europske Unije. Bruxelles u očima jedne karikaturistice.

Drugog dana, na temu Turizam kulture i kulturne baštine, predavanje je održao Marin Skenderović, voditelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti.

Četvrtak 23. travnja. U prostranoj školskoj auli, prepunoj učenicima, roditeljima i gostima priređeno je natjecanje u kazivanju poezije i proze. Pred posudbenim povjerenstvom, što su ga činile Magdalena Šibalin, Katica Šokac, Oršulja Kalec i Luca Vereš, zaredom je nastupilo u I. i II. kategoriji po devet, a u III. kategoriji 11 učenika koji su predstavili svoju umješnost lijepog i pravilnog izražavanja te kazivanja odabranih stihova poznatih književnika iz Hrvatske i naših hrvatskih pjesnika.

U I. kategoriji 1. mjesto, sa stihovima Sunčane Škrinjarić „Kakva je to ljubav bila” osvojila je uč. 2. r. *Deniza Danacs*, 2. mjesto, s proznom pričom „Roda i žaba” uč. 2. r. *Lelle*

Tomszer, a dva treća mjesta dodijeljena su za kazivanje stihova Stjepana Jakševca „Kišobran” uč. 1. r. *Enikő Kónyi* i stihova Stanislava Femenića „Bubamara” uč. 1. r. *Danici Romac*.

U II. kategoriji 1. mjesto osvojila je kazivanjem stihova Dore Gabe „Baka” uč. 3. r. *Dorottya Parádi*, 2. mjesto, kazivanjem stihova Jadranke Čunčić-Bandov „Maskenbalske šale” uč. 3. r. *Greta Khüene*, a 3. mjesto, sa stihovima Stanislava Femenića „O jednoj grudii” uč. 3. r. *Cintia Parádi*.

U III. kategoriji nije dodijeljeno 1. mjesto, nego su 2. mjesto osvojili učenici kazivanjem stihova Stipana Blažetina „Micko i Gricko” uč. 5. r. *Zsófia Sugár*, i stihovima istog pjesnika „Dođu takvi trenuci” uč. 7. r. *Daniel Csicsák*.

Uza Spomenicu, svaki je sudionik nagrađen po jednom knjigom. Istoga dana održana je tzv. Promenada s Lijepom Našom, a u 18 sati predstavljena je knjiga Sloboština Barbie Maše Kolanović, književnice iz Hrvatske. U petak, 24. travnja održano je predavanje ravnatelja požeške gimnazije Pavla Bucića na temu Srednji vijek u Požegi. Istoga dana učenici, nastavnici i gosti mogli su se sresti s hrvatskom spisateljicom i urednicom Večernjeg lista Brankom Primorac. Za trajanja Tjedna hrvatskoga jezika, kulture i znanosti djelovala je posebna radijska postaja: Pop i folk disk-džokeja. *M. D.*

Vinsko natjecanje u Semelju

Svečani program druženja dao je, kao i uvijek, izvršni KUD Ladislava Matušeka u kojem plešu, pjevaju i sviraju i Kukinjčani i Semeljci, ali i mnogi drugi folkloriši dobre volje, Hrvati iz okolice Pečuha. Priredbi je nazočila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov. Nakon folklornog programa, koji je kao i uvijek kada je riječ o KUD-u Ladislava Matušeka bio prekratak, nazočne je pozdravio načelnik Semelja Pál Kovács ističući kako je ocjenjivački sud, na čelu s enologom Istvánom Havránom uz Ferenc Tataia i Ferenc Patakia, marno radio i donio rezultate ovogodišnjeg natjecanja.

U svom izlaganju g. Havrán istaknuo je kako 2008. godina i nije baš pogodovala trsu, bila je sušna, s malo oborine i mnogo sunčanih sati. One gazde koje već godinama sudjeluju natjecanjima očito je kako uče i kako naučno primjenjuju i u proizvodnji vina, ali i u obradi trsa, i vinograda što iz godine u godinu donosi sve bolje rezultate, pa unatoč lošoj vinogradarskoj godini vina koja su bila na natjecanju dobra su. Ocjenjivači je sud ocijenio ukupno 49 uzoraka vina, od čega 32 uzorka bijelih i 17 uzoraka crnih vina. U kategoriji bijelih vina podijeljeno je 11 zlatnih, 15 srebrnih i 6 brončanih odličja, a u kategoriji crnih vina podijeljeno je 3 zlatna, 5 srebrnih, 5 brončanih odličja i 4 spomenice.

Najveću bodovnu vrijednost dobilo je vino chardonnay iz 2007. (19,23) gazde Pála Kovácsa koji je svoje prvo mjesto prepustio drugom vinu s najviše bodova, miješanomu bijelom vinu gazde Gergelya Kollára (19,10). U kategoriji crnih vina, vino s najviše dobivenih bodova jest miješano crno gazde Mije Mijatovića iz 2008. godine, s 18,83 dobivenih bodova.

Najuspješniji vinogradari jesu Mišo Šarošac s dva osvojena zlatna odličja i jednim srebrom te Ferenc Tatai s dva zlata i jednim srebrom. Svim natjecateljima uz plakete i priznanja organizatori su uručili i prigodne poklone. Slijedila je zajednička večera, a potom zabava do kasnih sati uza svirku svirača KUD-a Ladislava Matušeka.

U malome baranjskom naselju Semelju, koje već stoljećima naseljavaju marni bošnjački Hrvati, mjesna samouprava na čelu s načelnikom Pálom Kovácsom već godinama priređuje tradicionalno natjecanje vinogradara. Semelj okružuju vinogradi, a njegovi su vinogradari marljive gazde, brinu se o vinogradima i vinu, jednako kao i njihovi prijatelji iz Šaroša, Birjana, Egraga, Mišljena, Kukinja, Pečuha, Pelerde koji već godinama svoje uzorke vinskih kapljica donose na natjecanje proizvođača vina u Semelj. Tako je bilo i ove godine kada se u semeljskom domu kulture na svečanosti proglašenja ovogodišnjih rezultata. Dana 17. travnja okupio se velik broj vinara, njihovih gostiju te prijatelji iz Hrvatske, iz naselja Semeljaca. Grga Lončarević, načelnik Općine Semeljci, boravio je dva dana u Semelju s predstavnicima lovačkih društava Općine Semeljci (ima ih tri) radi dogovaranja daljnjih programa suradnje dvaju prijateljskih naselja.

Općina Semeljci, Republika Hrvatska

Općina Semeljci obuhvaća područja naselja Kešinaca, Koritne, Mrzovića, Semeljaca i Vrbice. Sjedište joj je u Semeljcima, Kolo-dvorska b. b. Prostire se na 92 četvorna kilometra, a prema najnovijem popisu, ima 4858 stanovnika. U Semeljcima ih je 1558, Koritni 969, Kešincima 895, Vrbici 797 i Mrzoviću 639, reče nam načelnik općine Grga Lončarević. Na širem području današnjih Semeljaca u drugoj polovici 15. stoljeća spominje se posjed feudalaca Gorjanskih pod nazivom Somoghka (Šumica), a još prije, u 13. stoljeću, u blizini današnjih Kešinaca nalazilo se mjesto Veliko Selo. Po popisu iz 1702. godine, Semeljci imaju 14 naseljenih kuća, a pedesetak godina poslije u mjestu je bilo popisano čak 95 kuća. Za razliku od drugih mjesta Đakovštine toga vremena, razvoj Semeljaca bio je izrazito brz. Sredinom 18. stoljeća Semeljci su bili jedno od najvećih sela u sastavu biskupijskog vlastelinstva. Povećan broj stanovnika bio je zasigurno glavni razlog što je selo 1754. godine postalo sjedište župe.

Kao i u većini općinskih mjesta u Slavoniji, tako i u Semeljcima, postojanje župe i škole imalo je, i još uvijek ima, veliku važnost za izgradnju kulturne samobitnosti mjesta. Još u vrijeme demografske ekspanzije mjesta sredinom 18. stoljeća, biskup Josip Čolnić odlučio je, 1754. godine, osnovati sa-

mostalnu župu. Prva crkva, ili točnije, kapelica, izgrađena je u Semeljcima dvadesetih godina 18. stoljeća, u vrijeme biskupovanja Petra Bakića. Godine 1788. sagrađena je nova crkva. Građena je u kasnobaroknom stilu. U sastavu Semeljske župe danas se nalaze filijale u Kešincima, Koritni i Šodolovcima.

Škola u Semeljcima otvorena je 1786. godine, a usko je vezana za postojanje župe. Tijekom 19. stoljeća, točnije 1895. godine, škola je od trivijalne, dvorazredne, prešla u četverorazrednu „pučku“ školu: „Obća pučka škola u Semeljcih“. Danas u Semeljcima postoji nova, suvremena školska zgrada, izgrađena tijekom sedamdesetih godina.

Osim spomenutog, u Semeljcima se nalazi područna ambulanta Doma zdravlja iz Đakova, ordinacija stomatološke zdravstvene zaštite, te dvije ljekarne. Tu je i pošta i DVD osnovano još daleke 1892. godine. Od kulturno-umjetničkih društava treba navesti KUD „Vesela Šokadija“ iz Koritne, KUD „Kešinci“ iz Kešinaca i KUD „Vinčac“ iz Vrbice. Općina Semeljci s naseljem Semeljom potpisala je sporazum o prijateljstvu, a obadva naselja uza slično ime vežu i ljubav prema zemlji, šumi i lovu te njegovanju kulturnih vrijednosti predaka. Premda se ne mogu uspoređivati po broju stanovnika ni po institucionalnoj pozadini, u Semelju nema ni škole ni vrtića, malo je to naselje s petstotinjak stanovnika, ljudi dobre volje uvijek nalaze putove suradnje i druženja.

bpb

GORNJI ČETAR, KUPLJENOVO – Hrvatskogovoreća dica, roditelji i pedagogi će otputovati 15. maju, u petak, na cjelodnevni izlet k svojim partnerom u Hruševac Kupljenski, kade će skupa s prijatelji iz Osnovne škole Kupljenovo iščistiti jedan zviranjak, kitice posaditi, malo u red spraviti cijelu okolinu u znaku očuvanja i poštovanja prirode. Potom će polipšani park prikdati stanovništvu Zaprešića, a tom prilikom će se otkriti na tom mjestu i jedna spomin-ploča. Partnerstvo med školami jur treće ljeto dura, a povratni pohod prijateljev slijedi u jesen.

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo Sumarton tijekom cijele godine obnavlja i obilježava običaje koje su mještani i nekoć gajili. Zajedničkom ih priredbom obnavljaju i na taj način upoznaju ih i mlađi naraštaji. Jedan od proljetnih običaja jest i Đurđevo, prilikom kojeg se pale vatre u selu, i mladići se natječu u preskakanju visoke vatre. Članovi kulturnoga Društva 24. travnja naložili su golemu vatru iza kulturnoga doma i opkolili su je mještani, djeca, a tamburaši su s hrvatskom glazbom bodrili hrabre dječake na preskakivanje. Uz veliku vatru bilo je i malih na kojima se pekla slanina, kobasica i kruh. Proljetni su običaji nastavljeni 1. svibnja kada je postavljen „majpan“ za sve članice Društva i oko kojeg će se prirediti veselica posljednjega svibanjskog vikenda.

ČAKOVEC – U povodu obilježavanja Dana Međimurja, 24. travnja, svečano je otvorena zgrada Međimorskog veleučilišta. U okvirima programa na Učiteljskom fakultetu priređen je znanstveni skup pod nazivom „Međimurski filološki dani“. To je bio prvi dijalektološki skup koji je imao i svečane naboje, naime čakovečka Visoka škola obilježava 90. obljetnicu uvođenja hrvatskoga jezika u ustanovu.

Na međunarodnome znanstvenom skupu najviše se bavilo narječjem, dijalektom, mjesnim govorom, osim kajkavštine bilo je govora i o čakavštini i štokavštini. Međimurski studenti u Čakovcu od jeseni imaju i kolegij kajkavskog narječja.

KERESTUR – Vjerska zajednica i mjesni župnik Robert Pogar 17. travnja organizirali su bal kako bi s prihodom mogli obnoviti crkvu. Lani je obnovljen krov, a na Uskrs je prof. dr. Karlo Gadanji crkvi darovao oltarsku sliku. Na balu su program dali plesači osnovne škole i prvi put se predstavio mjesni tamburaški sastav.

HKD Gradišće prvi put na večeru folkloru u Glogovcu

Banatski tanac u izvedbi HKD-a Gradišće

Za dobrim konjem se praši, lako bi mogli to reći na Petrovišćane ki su na poziv Hrvatske manjinske samouprave va Bika lani nastupali u Koprivnički Bregi na Danu zelja. Kako izgleda, pozitivni glasi o društvu zašli su i do susjeda, pak je Hrvatsko kulturno društvo Gradišće iz Petrovoga Sela 18. aprila, u subotu, prvi put moglo nastupiti na večeru folkloru u Glogovcu. Malo naselje polag Koprivnice toga dana su okupirali folklorasi u svoji najlipši narodni nošnja. Iako je svečani mimohod oprala nagla godinica, malu crikvu Majke Božje Srpanjske je napunilo mnoštvo gostov ke je pozdravio Josip Koščak, farnik Koprivničkih Bregov. Kako je rekao, posebno mu je drago da su se pozivu odazvali njemu jur poznati ljudi, „najvjerniji Hrvati“ iz Petrovoga Sela, kojega je lani i on imao priliku posjetiti skupa s delegacijom predstavništva Koprivničkih Bregov, ki su ovput boravili na izletu u Vukovaru. Da je ov svit jako mali, s tim smo i ovput suočeni, pokidob je ovde

nastupao i Ogranak seljačke sloge iz Buševca. Ovo hrvatsko naselje kraj Velike Gorice već od 30 ljet je u prijateljskoj vezi s Koljnofom. Za domaći KUD Rudar smo doznali da ima malu skupinu folklorashev ka je odlučno otvorila cjelovečernji program, a nju su pratili odraščeni domaći tančoši. OSS Buševac, kako smo na to jur učni bili, iako s mladjimi plesači, ali s jako kvalitetnimi koreografijami je oduševio publiku. Petrovišćani su se predstavili na najveće presenećenje susjednoga stola, folklorashev iz Slavnskoga Broda, s tančenim spletom iz Slavonije, Bunjevačkom svitom i Banatskim tancom, za kojega su muži pravoda dobili burni aplauz od gledateljev, uprav tako kot i KUD Pitomačanka iz Pitomače, KUD Eugen Kumičić iz Slavnskoga Broda, a i susjedi-folklorasi iz Koprivničkih Bregov. Načelnik Petrovoga Sela Mikloš Kohut je uz riči zahvale pozvao ovput domaćine i na povratni pohod Pinčenoj dolini.

-Tiho-

SIGET – Rock-opera Zrinski prvi put će biti izvedena 20. kolovoza u tom gradu. Glazbeno djelo koje je nastalo u spomen sigetskog junaka, u režiji Leventea Moraveca i Zoltána Pappa, stajalo je ukupno 60 milijuna forinti, a potpomagali su ju i najbogatiji poduzetnici u Mađarskoj. Povodom svečanosti priprema se i izrada kipa o Zrinskom u cjelovitome liku, koji bi postavili u unutrašnjosti utvrde na sadašnje mjesto konjaničkog kipa, a njega bi postavili u park.

PETROVO SELO – Mjesna televizija Lipa prvi put se je predstavila emisijom 1993. ljeta iz vlašćega studija. Emitiranja su prestala 2001. ljeta iako je na zadnji mjesni izbori uživo predstavljen u posebnoj prilogu stari-novi predsjednik Petrovoga Sela. Hrvatska manjinska samouprava je skupa s Javnom zakladom Petrovo Selo, na Božić kupila novu digitalnu kameru ka je jur bila dugo obećana televizijskomu štabu. Za tehničkim poteškoćami nabavljena su sva moderna sredstva ka su neophodna u takovom djelovanju. Kako je rekao predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Čaba Horvath, Lipa televizija još u ovom ali sljedećem mjesecu bude pripravna u suvremenijem formatu informirati gledatelje po skoro desetljetnoj pauzi. Za snimanje je odgovoran Djuro Piry, kamerman u Petrovom Selu, za tehničke stvari Zoran Vujčić, a za sadržaj programov novinarka Timea Horvat. Lipa televizija i nadalje si išće talentirane hrvatskogovoreće mlade ljude ke zanima medijsko djelovanje.

Nagrade HAGEN 09 serdahelskim učenicima

Na međunarodnom natjecanju likovne umjetnosti Hagen 09 natjecali su se učenici i hrvatskih škola iz Mađarske. Od pristiglih radova iz Njemačke, Švicarske, Hrvatske i Mađarske, među najboljima bili su učenici Hrvatske osnovne škole Katarine Zrinski iz Serdahela. Pred Uskrs glavni pokretači natjecanja Ankica i Ante Karačić posjetili su učenike serdahelske ustanove i uručili im nagrade.

Ankica i Ante Karačić s nagrađenim učenicima i učiteljem likovne umjetnosti

U organizaciji HKM HAGEN SD. CROATIA HAGEN i CARITAS HAGEN provedeno je natjecanje likovnih ostvarenja u tematici „Anđeo čuvar“. Mali likovnjaci osnovnih škola iz raznih

zemalja poslali su mnoštvo radova, što je ocijenio stručni žiri. Od likovnih radova sastavljena je i izložba koja putuje iz jedne zemlje u drugu iz kojih su se natjecali učenici. Izložba će stići i u

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fitehaza

Budimpeštu. Umjetnica Ankica Karačić i njezin muž Ante Karačić na Uskrs su putovali i u svoju rodnu Hrvatsku i usput su navratili u Osnovnu školu „Katarina Zrinski“ u Serdahel, kako bi upoznali djecu koja su u dvije kategorije postigla rezultate, te njihova učitelja. Goste su primili Stjepan Turul, predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave, i Marija Tišler, ravnateljica škole. Nakon upoznavanja ustanove i likovne radionice osnovne umjetničke škole, koju vodi Árpád Konkoly, slijedila je dodjela nagrada. Ankica Karačić zahvalila je učitelju likovne umjetnosti što su toliko lijepih radova poslali te čestitala nagrađenima: *Esteri Kodela* (dobitnica posebne nagrade), *Aleksi Šoš* (osvojila 1. mjesto u kategoriji 2–3. razreda), *Dalmi Kramarić* (dobitnica nagrade za 1. mjesto u kategoriji 5–8. razreda) i *Petri Resegi* (dobitnica nagrade za 2. mjesto u kategoriji 5–8. razreda).

Organizatori su obećali da će natjecanje organizirati i iduće godine, naime potrebu dokazuje mnoštvo poslanih radova, a na natjecanje su pripazile i neke organizacije koje su obećale pomoć.

Beta

Povijesni kutak

Smaknuće hrvatskih velikana: Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana

Dana 30. travnja 1671. godine u Bečkome Novom Mjestu pod krvnikovim mačem pale su glave hrvatskih mučenika Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, vođa neuspjele protuhabsburške urote.

Neposredan povod za urotu, koju su pripremali hrvatski i mađarski velikaši, bio je Vašvarski mir, što ga je na štetu vlastitih zemalja potpisao s Turcima car Leopold I. Istodobno sve su više jačale centralističke i germanizatorske težnje Habsburgovaca na štetu staleškog položaja hrvatskog i mađarskog plemstva. Nezadovoljnike je predvodio ban Nikola Zrinski u Hrvatskoj, a palatin Ferenc Vesselényi u Mađarskoj. Urotnici su morali tražiti pomoć izvan zemlje, u Francuskoj, Poljskoj pa čak i u Turskoj. Ali unatoč obećanjima, tradicionalni austrijski protivnici nisu im pomogli. Poslije iznenadne smrti Nikole Zrinskoga ta nevješto pripremana urota bila je otkrivena upravo u vrijeme kad je Fran Krsto Frankopan počeo spremati oružani ustanak. Car Leopold I. doveo je hrvatske velikaše godine 1670. u Beč pod izgovorom pomirenja, ali ih je odmah dao uhititi i zatočiti u jednoj od kula zloglasne tamnice u Bečkome Novom Mjestu.

Optužba je bila tako vješto sročena da je osuda mogla glasiti samo – smrt. Dana 18. travnja 1671. Zrinski i Frankopan osuđeni su zbog uvrede kralja i izdaje zemlje na strašnu smrt odsijecanjem desne ruke i glave. Noć uoči pogubljenja dvojica velikaša posljednji put su se sastala i oprostila 30. travnja 1671. Sva su gradska vrata u Bečkome Novom Mjestu zatvorena, a stratište je okružila naoružana

vojska. Kao posebna milost osuđenima je oproštena kazna odsijecanja ruke. Prije smaknuća dvojice velikaša, kao i njihove obitelji, lišeni su plemstva, a njihova imanja zaplijenila je država.

Tijela Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana desetljećima su ležala pokopana u Bečkome Novom Mjestu sve dok 30. travnja 1919. nisu prenesena i pokopana u Zagrebačkoj katedrali.

Svojim postojanjem i djelom, dvije najveće velikaške obitelji u povijesti hrvatskoga naroda – Zrinski i Frankopani – obilježili su više stoljeća hrvatske prošlosti, pogotovo na prijelazu iz srednjega u novi vijek, od početka 15. do sredine i kraja 17. stoljeća. Na povijesnoj vjetrometini geopolitičkog položaja Hrvatske, gdje se stoljećima sudaraju i prožimaju slavenska, germanska, romanska, ugarska, grčka i druge kulture, u području dodira katoličke i pravoslavne te bizantsko-orijentalne kulture. To je razdoblje završetka i propasti višestoljetnoga Hrvatsko-ugarskog kraljevstva i ulaska Hrvatske u veliko srednjoeuropsko Habsburško Carstvo. To je i doba kada su granice Osmanskog Carstva pomaknute najdalje na zapad. Hrvatska je time čuvar kršćanske Europe. Zrinski i Frankopani postaju junaci i simboli protiv turskog otpora. Ali u to doba dolazi i do snažnog pomicanja nehrvatskih naroda na njezino područje, stvara se široko područje Vojne krajine, a domovina

Hrvata svedena je uskoro na ostatak ostataka. U tome povijesnom okviru svojim djelovanjem nastojali su za Hrvatsku osigurati što više znakovlja državnosti i samosvojnosti. Sav njihov napor, razmišljanja i životni potezi imali su bitan odraz na ukupnu hrvatsku povijest toga doba. Promatrajući događanja u svim pojavama, naslućuje se i potvrđuje njihova neosporna veličina i značenje u ukupnomu političkom, gospodarskom i kulturnom životu ne samo Hrvatske i Hrvata nego i Europe.

Dan prije svoje smrti Petar Zrinski napisao je potresno pismo svojoj supruzi Katarini. Ono je prevedeno na nekoliko svjetskih jezika i spada među najljepša pisma ikada napisana. Katarina ga nikada nije primila.

„Moje drago srce! Nemoj se žalostiti svrhu ovoga moga pisma, niti burkati. Polag Božjega dokončanja sutra o deseti uri budu mene glavu sekli i tulikašje naukupe tvojemu bratcu. Danas smo jedan od drugoga srčeno prošćenje uzeli. Zato jemljem ja sada po ovom listu i od tebe jedan vekovečni valete, tebe proseći, ako sam te u čem zbantual, ali ti se u čem zameril (koje ja dobro znam) i oprosti mi. Budi Bog hvaljen, ja sam k smrti dobro pripravan, niti se plašim, je su ufam u Boga vsemogućega, koji me je na ovom svitu ponizil, da se tulikajše mene hoće smilovati, i ja ga budem molil i prosil (komu sutra doji ufam se), da se mi naukupe pred njegovim svetim tronušem u diki vekivečne sastanemo. Veće ništari ne znam ti pisati, niti za sina, niti za druga dokončanja našega siromaštva, ja sam vse na volju Božju ostavil.“

beta

U budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji 25. travnja, priređeno je ovogodišnje maturavno oproštanje. Toga prijepodneva u cijeloj hrvatskoj ustanovi vladao je izvanredno svečani ugođaj. I dok su se uz prigodne glazbene zvuke trinaestero učenika 12. razreda, na čelu sa svojom razrednicom *Marijom Silčanov-Kričković* i odgojiteljicom *Kornéliom Gombás Győre*, spuštali iz svoje učionice s gornjeg kata, kako bi svečana prigoda ostala u što dužem sjećanju, proradili su fotoaparati i videokamere.

Nakon uobičajenog vezivanja spomen-vrpce oproštajnog 12. razreda, oglasile su se oproštajne riječi učenika 11. razreda: *Luke Vereša* na hrvatskom i *Rite Matoš* na mađarskom jeziku.

Uime 12. razreda od „alme mater” oprostila se učenica *Bianka Müller* na hrvatskom i *Bettina Matoš* na mađarskom jeziku:

Opraštamo se... Voljeli bismo da je to laž, da nam netko kaže da to nije istina, ali nama je ostalo tek nekoliko dana do našega posljednjeg školskog zvona, koje će oglasiti kraj mnogih prijateljstava, ljubavi i tko zna čega još... Možda se mnogi od nas više nikada vidjeti neće, a tolike smo godine bili zajedno, tolike tajne dijelili i sve probleme zajedno rješavali, zajedno profesore lagali, jedni druge tješili. Svi smo naučili prepisivati, biti kampanjci, zakašljati kada nekome zazvoni mobilni, a osim toga, kako treba živjeti u zajednici, u razredu, kako izgraditi slogu i prijateljstvo, kako njegovati međusobno razumijevanje i kako se ponašati prema profesorima i svima odraslim. Nitko se nije opametio niti uozbiljio, ali smo svi bogatiji za jedno prelijepo iskustvo. Nas je uvijek samo srce vodilo. I dobro i loše, sve nam se dogodilo. Prisjetimo se prvoga školskog dana u 9. razredu. Tada još nismo znali, ali sada već znamo i uvjereni smo da profesori nisu protiv nas, nego za nas. Teško smo stigli do te spoznaje. Vjerujemo da će znanje, pomoć i podrška koju smo godinama dobivali od naših učitelja, biti osnova naše budućnosti. Hvala im! Sada nas očekuje najduže ljeto u našim životima, i znam da ćemo poslije uspješno položene mature svi imati dovoljno snage, izdržljivosti, samopouzdanja i da ćemo ostvariti svoje snove. Prag gimnazije smo prekoračili kao djeca, a napuštamo je kao

Opraštanje u HOŠIG-u

„Sudbina nije stvar slučajnosti,
već je stvar izbora,
to nije nešto što treba čekati,
već nešto što treba postići.”
(W. Jennings Bryan)

odrasli. Ravnateljica. Anica Petreš Németh slavljenicima se obratila ovim riječima:

Za današnji dan, u čast 12. razreda, svečano se odjenuła naša škola. Odletjele su godine... Đaci ste bili ustanove u kojoj se uči i njeguje hrvatski jezik, čuvaju tradicije i vrijednosti naših predaka, širi europska kultura. Često smo kao goste imali bivše učenike, preko čijih sudbina ste mogli vidjeti što se sve može postići ako se hoće. Za vas je škola, osim učenja, bila i mjesto susreta ljudskih zajednica i generacija. Sada iz škole krećete u veliki svijet. U svijet mnogih izazova. Nadam se da smo vas osposobili da kroza svijet idete pripremljeni, željni znanja i otvoreni za primanje novih spoznaja. Spremni ste na život odraslih. Zadatak vaših učitelja, profesora bio je da pomaže sazrijevanje vaše osobnosti. Učili smo vas i odgajali. Ponekad ste riječi razrednica i profesora odbijali tvrdog srca, niste prepoznavali da je učitelj čimbenik koji prenosi plemenite namjere u vaš život. Najvažnije podatke čovječanstva nudili smo vam preko predmeta i omogućili da dodatna zanimanja birate prema slobodnoj volji. Namjeravali smo svakom pojedinom učeniku osigurati mogućnost razvijanja. Bit ćemo sretni ako u duši sa sobom ponese te poštivanje učenja i poruku naše ustanove.

Dragi maturanti! Stupili ste na vrh planine djetinjstva. Nosite na sebi darove mladosti, razum, ljepotu i osmijeh. Nesumnjivo, koracite u svijet odraslih. Željeli bismo da nosite sa sobom odlučujuća pravila društvenog života, kao što su čast i poštenje. Iskreno se

nadam da u prošlih 4–5 godina, kod nekih i više od desetljeća, obogatili ste se ne samo znanjem nego i sklonošću za odbijanje negativnih utjecaja vanjskoga svijeta. Molim vas da u tom smislu spremite u svoju simboličnu torbu vrline naše škole. Želim vam da u sljedećim tjednima poštenim radom budete dostojni rezultata vaših prethodnika, i širite dobar glas naše ustanove. Mi vjerujemo i znamo da sve ono što silno želite, vi ćete i ostvariti. Želimo vam da uspijete. Puno sreće na tom putu!

Oproštajnu svečanost izvođenjem Bunjevačkog momačkog kola uveličali su i mlađi članovi KUD-a „Tamburica”, a svetkovina je zaključena zajedničkim pjevanjem pjesme „Kad se prijatelji rastaju” te uza srdačne čestitke i predajom cvijeća slavljenicima od njihovih najbližih, roditelja, rođaka i prijatelja.

Marko Dekić

Opraštanje u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji

Trideset i jedan maturant Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže ove školske godine napušta gimnazijske klupe i odlazi na veliki životni put na kojem, kako kažu, ima puno trnja i na kojem će u većini slučajeva mnoge važne odluke morati donositi i procjenjivati samostalno. Brzo su prošle ove četiri, a za one maturante koji su pohađali i pripravni razred pet godina u pečuškoj gimnaziji. Često sam na školskim svečanostima, naime i moja djeca pohađaju ovu školu, pa sam i privatno, ali i profesionalno imala niz prilika promatrati ove danas mlade ljude na pozornici i u učionicama, ili se susretati s njima i na hodnicima, vratima, u hrvatskim prostorima grada Pečuha ili u naseljima iz kojih potječu. Svima znam ime, svi su mi oni dragi i nisam se stoga čudila što mi je i samoj potekla oproštajna suza iz oka. Jer oni su naša djeca. Naša u pravome smislu te riječi, djeca hrvatske zajednice. Mnogi su od njih tijekom dvanaest godina školovanja upravo u pečuškoj hrvatskoj školi oblikovali svoju osobnost. U tome je značenje naših škola. To što one daju, ne može se dobiti nigdje drugdje. A što daju? Daju prijateljstvo, prijatelje za cijeli život koji su u školskim klupama učili i naučili iste vrijednosti, učili i naučili materinski jezik, ili hrvatski jezik, jer među njima ima i djece koja nemaju hrvatskih korijena. Ali su uz jezik naučili još puno, puno toga, i više od samoga jezika, književnosti kulture, upoznali zemlju, ljude i običaje, naučili kako posebnost ne znači prepreku, nego prednost, kako poznavanje i pripadnost dvjema kulturama obogaćuje, kako Hrvati kroza stoljeća u inojezičnoj sredini čuvaju, jezik, pismo, književnost, što imaju i čemu teže i kako je moguće ostvariti suživot u razumijevanju. Ipak najvažnije što su naučili jest to kako pripadaju zajednici, razrednoj, školskoj, hrvatskoj u Madarskoj. „Zbogom, zbogom, moje društvo staro...”. Društvo (zajednica) to je ključna riječ opstanka i čuvanja nacionalnog identiteta. Ti si most i rijeka si, kaže pjesnik. Doista je tako. Rijeka koja teče svojem cilju i most koji povezuje dvije obale prekrasne rijeke. Dvije

obale pune bogatstava, obale koje ne mogu jedna bez druge jer bi bile siromašnije, izgubljenije, usamljenije...

O onima koji su pohađali i pripravni razred, brinuo se jednu godinu razrednik Zoltán Gátai, a tijekom četiri godine, kako se kaže, i u radosti i tuzi, s njima je bila njihova razrednica Janja Živković Mandić, a u učeničkom domu odgajatelj Csaba Veres. Stanovnicima učeničkoga doma roditelji su bili i odgajatelji i nastavnici, svi oni kojima su se obraćali za savjet i za pomoć te svi oni koji su im pomagali i onda kada i nisu tražili pomoć, a trebala im je. 25. travnja Dvojezično opraštanje, oproštajni govori, recitacije, pjesma, oproštaj od razrednice, predaja školske zastave. Visoki gosti koji su svojom nazočnošću uveličali svečanost, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, konzul gerant Vesna Njikoš Pečkaj, treća konzulica Katja Bakija, predsjednik HDS-a Mišo Hepp... Govor ravnatelja, Gabora Győrvárija, a onda najdirljiviji trenutak: ruža zahvalnosti u prvom redu roditeljima, a onda i profesorima. „Došlo doba da se rastajemo, / uvijek ćemo da se poznamo”, mogao bi biti moto koji će ovaj naraštaj kao i prethodne naraštaje pečuške Hrvatske gimnazije okupljati i voditi ih u ži-

votu. Temelji su dani, o mladim ljudima koji odlaze u veliki život ovisi kako će graditi na njima, poručio im je ravnatelj, a meni je ostala u uhu i rečenica iz oproštajnoga govora maturanata „hvala vam što ste nas naučili i dobivati, ali i gubiti”. Samostalnost, ustrajnost, snalažljivost. Gimnazijsko školovanje ostavlja duboke tragove u našim životima, ono umnogome utječe na naš životni put, kazao je Gabor Győrvári svojim maturantima u nadi kako će oni upravo svojim životnim putem potvrditi kako im je pečuška Hrvatska gimnazija dala nešto više, naučila ih ono čemu ih je samo ona mogla naučiti. Na samome kraju svečanosti najistaknutijim učenicima za postignute rezultate i zalaganje, za iznimnu djelatnost na polju športa, kulture, učenja, u formiranju razredne zajednice u učeničkom domu i školi dodijeljene su diplome. Istaknimo kako je titulu najučenicice učeničkoga doma zaslužila Žužana Šindler, a Krležinu nagradu za postignute rezultate tijekom 12 godina školovanja u školi Miroslava Krleža dobili su Nikolett Gergič i Gabor Győrvári.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

BUDIMPEŠTA – U ferencvaroškome Prosvjetnom središtu (Budimpešta IX, Hallerova 27) i ove će se godine, 9. svibnja (subota) s početkom u 15 sati, prirediti tradicionalna manifestacija III. Manjinsko šarenilo. Na manifestaciji će se predstaviti manjinske samouprave koje djeluju u tom okrugu. U programu sudjeluju: Folklorna skupina «Lipa» (Slovaci), Enikő i Richardo (Romi), Hrvatska izvorna skupina uz pratnju tukuljskoga Tamburaškog sastava „Prekovic” (Hrvati), Mirko Milošević, džez-pijanist (Srbi), KUD „Rusini”, Plesna skupina „Helidonaki” i Pjevački zbor „Kariatide” (Grci), Narodnosna plesna skupina iz Čepelja (Nijemci). Nakon programa slijedi kušanje manjinskih specijaliteta.

Niste zadovoljni rezultatima prijemnih ispita?

Niste još konačno odlučili gdje će se vaše dijete školovati?

**HRVATSKA GIMNAZIJA
U BUDIMPEŠTI**

**očekuje prijavu učenika u „nulti”,
pripremni, i u 9. razred gimnazije
za 2009–2010. školsku godinu**

- mali broj učenika po razredima
  - veze s matičnom zemljom
  - natprosječna školska i domska sredina
  - smještaj u đačkom domu svakom učeniku čije prebivalište nije u Budimpešti
  - dvojezična nastava (hrvatska-mađarska)
- od 9. razreda odlični pokazatelji primljenih na fakultete

Rok prijave: 14. svibnja 2009.

O uvjetima i načinu prijave za izvanredni prijam možete se informirati:
Hrvatski vrtić, osnovna škola,
gimnazija i đački dom

Adresa: 1144 Budimpešta,
Kántorné sétány 1–3.
tel.: 220-9380

e-mail: horvatiskola.bp@horvat.sulinet.hu.

Bački galop u Baji

Konjske utrke i pučka zabava

Konjički šport u Bačkoj ima mnogo poklonika, a posljednjih se godina sve više okreće nekadašnjoj tradiciji. Najpopularnije je natjecanje dvoprega, koje ima bogatu prošlost, a posljednjih se godina priređuje gotovo u svim naseljima za Kup naselja i Kup Bačke. Međutim u nedjelju, 26. travnja, u Baji je prvi put priređen Bački galop. Riječ je o kvalifikacijama za Nacionalni galop koji će se drugi put zaredom održati od 30. svibnja do 1. lipnja na Trgu junaka u Budimpešti. Pobjednica Galopa, koji je priređen na Petőfiu otoku, a na kome su bila zastupljena gotovo sva naselja Bajske mikroregije, Gyöngyi Molnár iz Lome (Érsekhalma) zastupat će Bačku na Nacionalnom galopu u Budimpešti. Ona je bila najuspješnija od 21 natjecatelja koji su se nadmetali u kvalifikacijskim i poluzavršnim skupinama, te završnici.

Osim središnjeg natjecanja, manifestacija pod nazivom Bački galop, pokrenuta na poticaj sentivanskog načelnika Szilárda Vörösa, osmišljena je uz druge konjičke, kulturne, folklorne i gastronomske popratne sadržaje, koji su privukli velik broj ljubitelja konja i konjičkoga športa, pa i onih koji su jednostavno bili željni samo dobre zabave. Pokrovitelj je bio i jedan od idejnih pokretača Nacionalnoga galopa, medijska zvijezda Péter Geszti.

Svatko je mogao naći nešto zanimljivo. Natjecali su se dvoprezi naselja, upriličena je i show-vožnja dvoprega u kojoj su sudjelovali počasnici građani, načelnici i drugi istaknuti ljudi naselja, te paradni skokovi. Na otvorenoj pozornici izvodio se kulturni program KUD-ova pojedinih naselja, a bilo je i raznih programa za djecu. U programu su nastupile Garska omladinska plesna skupina i KUD „Veseli Santovčani”.

Svako je naselje imalo svoje mjesto, kuhalo svoje specijalitete, a neka od njih osim

toga na svome štandu predstavila su i svoje prepoznatljive ruktovrine i proizvode.

Santovci su se predstavili svojim izvornim šokačkim ruktovrinama i nošnjom, a vinar Tivadár Solymosi svojim izvrsnim vinima od raznoraznoga voća.

Premda za većinu sudionika rezultat uopće nije bio bitan, kako smo već spomenuli, 1. mjesto na Bačkom galopu osvojila je Gyöngyi Molnár (Loma, Hajni) koja će zastupati Baju odnosno Bačku potkraj mjeseca u Budimpešti, 2. je bila Afrodité Nagy (Baja, Hangyás), 3. Attila Lakatos (Sentivan, Talizmán), 4. Viktória Oláh (Baja, Stella). Santovkinja Divna Filaković na drugome mjestu kvalifikacijske skupine izborila je poluzavršnicu, ali nije uspjela ući u završnicu.

U natjecanju dvoprega: 1. je bio János Szirácki (Čenad, Érsekcsanak, Csenge-Charly), 2. László Felső (Topolovac, Dunafalva, Emlék-Árva) 3. Gábor András (Baračka, Nagybaracska, Jonny-Joker), inače iz Santova, koji je nastupio u bojama Baračke. István Reusz, vožnjom bez greške, ušao je u nadmetanje osmorice najboljih, ali nije ušao u završnicu četvorice najboljih. Najuspješnija su bila naša naselja u show-vožnji dvoprega. Prvo mjesto osvojio je György Varga iz Srimljana (Szeremle), drugi je bio santovački načelnik József Feigl, a treći zlatni olimpijac, nekadašnji nogometni reprezentativac Mađarske i trener olimpijske reprezentacije u Atlanti 2000. godine Antun Dujmov, poznatiji kao Dunai II.

U svakom slučaju, ova je manifestacija pokazala da nema budućnosti bez očuvanja i njegovanja običaja, a naglašene su i velike mogućnosti konjičkog turizma, koji u Bačkoj ima svoju budućnost.

Stipan Balatinac